

DAJME ODPOVEĎ NA ZNAMENIA NAŠICH ČIAS

*Lineamenta budúcej biskupskej synody*¹

Vďaka pápežovi Benediktovi XVI. sa Cirkev dnes zameriava na novú evanjelizáciu. Táto téma zasiahla tak hlboko do života Cirkvi, že sa rozhodol zriadiť vo Vatikáne nový úrad s názvom *Pápežská rada pre novú evanjelizáciu*, ako aj to, že touto témou sa bude zaoberať aj nasledujúce zasadnutie Biskupskej synody.

Dokumentom nazvaným *Lineamenta* (línie uvažovania), nad ktorým sa tu zamyslíme, sa začala príprava na túto synodu. Je to pomôcka, na základe ktorej sa majú vyjadriť (zaslať svoj príspevok) všetky biskupské konferencie sveta: „významná etapa v príprave (...), ktorej cieľom je uľahčiť diskusiu na úrovni univerzálnej Cirkvi“ (Predslov).

Do tejto diskusie sú pozvané, spoločne s miestnymi cirkvami a rehoľnými rádmi, aj hnutia a nové komunity. Dokument ich viackrát spomína: „Musíme prijať ako dar Ducha Svätého sviežosť a energiu, ktoré vniesli do tejto úlohy odovzdávania viery cirkevné skupiny a hnutia.“ Treba „pracovať na tom, aby ich ovocie pôsobilo nákazlivo a aby dokázali svoje nadšenie rozšíriť aj na tie formy katechézy a odovzdávania viery, ktoré stratili svoj pôvodný zápal“ (č. 15).

Dôvod novej evanjelizácie

Od prvej stránky dokument poukazuje na to, že Cirkev si je vedomá, že má „čeliť výzvam tohto sveta, ktorý je v rýchlej transformácii“ (č. 1). Vymenúva konkrétne šesť scenárov, ktoré treba chápať ako „znamenia doby“: *kultúrny scenár*, ktorý pripomína, že sa nachádzame v čase hlbokkej sekularizácie: prejavy proti Bohu nemajú agresívny tón, čo umožnilo rozvinúť aj medzi kresťanmi mentalitu, v ktorej Boh úplne alebo čiastočne vymizol z ľudského povedomia (porov. č. 6); *spoločenský scenár*: stále viac ľudí žije v multikultúrnej a multináboženskej situácii; *scenár médií*; *ekonomický scenár*; *scenár vedeckého výskumu*; *politický scenár*.

Zoči-voči týmto scenárom je potrebné prekonať pokušenie obraňovania sa a strachu (porov. č. 7). Sme povolaní „vedieť v nich žiť a premieňať ich na miesta svedectva a ohlasovania evanjelia“ (č. 6). A práve toto je úloha novej evanjelizácie: „vnášať otázku o Bohu do týchto problémov (...) a tak ukazovať, ako kresťanská perspektíva dokáže nevídaným spôsobom osvetliť veľké problémy dejín“ (č. 7). „Nová evanjelizácia od nás vyžaduje, aby sme (...) prenikli do týchto fenoménov a vnútri nich sa ujali slova a prinášali svoje posolstvo“ (č. 7).

Cirkev sa ale musí vyrovnávať nielen s výzvami, ktoré ku nej prichádzajú zvonka, no aj s tými z jej vnútra. „Cirkev sa musí nechať formovať pôsobením Ducha Svätého a pripodobniť sa

---

¹ Bude sa konať vo Vatikáne 7. – 28. 10. 2012 na tému *Nová evanjelizácia na odovzdávanie kresťanskej viery*. V slovenskom preklade sa dokument dá nájsť na webovej stránke KBS, sekcia Dokumenty a vyhlásenia, časť Dokumenty vatikánskych úradov, následne Biskupská synoda.

ukrižovanému Kristovi“ (č. 2). A toto je druhá veľká úloha novej evanjelizácie: byť „ako impulz potrebný pre mdlé a vyčerpané spoločenstvá, aby znovuobjavili radosť kresťanskej skúsenosti a našli svoju stratenú ‚prvotnú lásku‘ (Zjv 2, 4)“ (č. 6).

Prvá otázka, ktorú si treba položiť – poznamenáva sa v dokumente – je teda „otázka Cirkvi o sebe samej“: Nekladíme si za cieľ nájsť nové komunikatívne stratégie pre efektívne ohlasovanie viery, ale hovoríme o schopnosti či neschopnosti Cirkvi tvoriť skutočné spoločenstvo, opravdivé bratstvo ako telo, a nielen ako stroj či firmu (porov. č. 2). „Nová evanjelizácia je opakom sebestačnosti a naplnenia sebou samým, opakom mentality ustáleného *status quo* a pastoračnej koncepcie považujúcej za dostatočné robiť tak, ako sa to vždy robilo“ (č. 10).

Prvým krokom je teda „sebaskúmanie a očistenie, aby sme spoznali stopy strachu, únavy, otupenosti, zamerania na seba, ktoré v nás mohla splodiť kultúra, uprostred ktorej žijeme“ (č. 5). Druhým krokom je hľadanie nových ciest, nových výrazov, to znamená „nových spôsobov, ako byť Cirkvou“ (č. 9).

Aktéri a štýl nového ohlasovania evanjelia

Úloha ohlasovať evanjelium „nie je vyhradená zopár vyvoleným. Je to dar každému človeku“ (č. 12). Nedá sa teda delegovať na odborníkov alebo na niektoré skupiny: týka sa každého kresťana, týka sa celej Cirkvi.

Má to ale jeden neodmysliteľný predpoklad: treba byť živým evanjeliom. „Nemožno odovzdávať to, v čo sa neverí a nežije,“ pripomína sa v dokumente *Lineamenta*. Na to je potrebné v sebe prekonať trhlinu medzi evanjeliom a každodenným životom (porov. č. 12). Dnešný svet očakáva od kresťanov, že budú autentickí, že budú žiť Ježišove slová! Aj preto „musíme pomáhať mladým, aby nadobudli dôverný a blízky vzťah k Svätému písmu, aby sa ono stalo akoby kompasom ukazujúcim cestu, ktorou majú kráčať“ (č. 13). Okrem toho „je potrebné, aby sa rodiny stali skutočnými a pravými znameniami lásky a vzájomného zdieľania, schopnými nádeje, a tak otvorenými pre život“ (č. 17).

A aký má byť štýl ohlasovania? Dokumentu *Lineamenta* neuniká, že „muži a ženy dnes čoraz neochotnejšie počúvajú, keď sa hovorí o Bohu“. Preto je Cirkev postavená pred naliehavú požiadavku nájsť nové cesty, ako predkladať kresťanskú vieru, nájsť teda štýl ohlasovania, ktorý by bol osobný, ale aj globálny zároveň, inak povedané, treba nájsť také miesta a skúsenosti, ktoré skutočne otvoria ľuď pre reč o Bohu (porov. č. 19).

Každodenný život nám ukáže miesta *prvého ohlasovania* tak, aby naše slová boli nielen počuteľnými, ale aj pre ľudstvo dôležitými a uzdravujúcimi (porov. č. 19). Po *prvom ohlasovaní* ale musí nasledovať „systematické, integrálne odovzdávanie viery“ (č. 14). Nesmieme pritom zabúdať, že ide predovšetkým „o školu viery vo svetle evanjelia Ježiša Krista pod vedením Ducha Svätého, ktorá naučí ľudí prežívať skúsenosť Božieho otcovstva“ (č. 23). Budúca tvár

kresťanstva a schopnosť kresťanskej viery osloviť súdobú kultúru bude závisieť práve od tohto (porov. č 18).

Z tohto dôvodu veľa závisí od výchovnej a kultúrnej angažovanosti Cirkvi. V čase, keď „výchova sa do veľkej miery redukuje na odovzdávanie určitých zručností alebo pracovných schopností“, je nutné znovu objaviť, že „podstatný cieľ výchovy je sformovanie osoby schopnej žiť svoj život v plnosti a priniesť vlastný príspevok pre dobro spoločenstva. Preto narastá túžba po opravdivej výchove a opravdivých vychovávateľoch“ (č. 20).

Mať takéto zmýšľanie a takto konať, hovorí sa v dokumente *Lineamenta*, značí „nanovo utkať kresťanské ‚tkanivo spoločnosti‘ obnovením štruktúry samotných kresťanských spoločenstiev“ (č. 9).

Metóda nového ohlasovania evanjelia

V jednotlivých bodoch dokumentu sa zdôrazňuje, že nová evanjelizácia je predovšetkým duchovnou akciou, schopnosťou osvojiť si v súčasnosti odvahu a silu prvých kresťanov (č. 5). Tento smelý štýl by mohol vystrašiť, ak by sa silne nezdôrazňoval dialóg (č. 5), predovšetkým ekumenický dialóg a dialóg s inými náboženstvami. Je načase, aby všetci kresťania presvedčivým spôsobom zjednotení ukázali svetu prorockú a premieňajúcu silu evanjeliového posolstva (č. 7). „Je potrebná sila vytvárať spoločenstvá obdarené pravým ekumenickým duchom a schopné viesť dialóg s inými náboženstvami“ (č. 17).

Avšak okruh dialógu sa rozširuje ďalej: „nám veriacim musia ležať na srdci aj tie osoby, ktoré sa považujú za agnostikov alebo ateistov“. V spojitosti s nimi sa netreba „nikdy vzdávať, ale usilovne vyhľadávať všetky spôsoby umožňujúce vytvárať také formy dialógu, ktoré zachytia aj tie najhlbšie očakávania ľudí a ich smäd po Bohu (...) a podeliť sa s nimi o vlastnú skúsenosť z hľadania Boha a opísať stretnutie s evanjeliom Ježiša Krista ako dar“ (č. 5).

Radosť z ohlasovania evanjelia

„Cieľom celého procesu odovzdávania viery je budovanie Cirkvi ako spoločenstva svedkov evanjelia“ (č. 17), pretože „kto naozaj stretol Krista, nesmie si ho ponechať pre seba, ale ho musí ohlasovať“ (č. 24).

Stručne povedané, to, čo zostane, je „radosť evanjelizovať“, ako sa hovorí v poslednom bode dokumentu *Lineamenta* (č. 25). V púšti, bezútešnosti a temnote Boha, ktoré prežíva veľa ľudí dneška (porov. č. 16), „nová evanjelizácia nemá byť povinnosťou či dodatočným bremenom, ktoré treba niesť, ale má byť liekom schopným prinavrátiť radosť a život“ (č. 25).

Ľudovít Pokojný